VEJEN

Vi - Ulla, Hans Henrik og Ingelise alle turledere i DVL København – gik 600 km på 30 dage fra 19 sept. – 21 okt. 2021 (heri indregnet 3 rejsedage) på den sydlige del af Frankervejen, som den kaldes på dansk.

Frankervejen

Den nordlige frankevej er vejen fra Canterbury til Rom. Vejen gik fra England gennem Frankrig, Schweiz og Italien og har været kendt som pilgrimsrute/fjernvandrevej siden middelalderen.
Via Francigene del Sud er den sydlige frankervej, som stort set har været ubemærket som vandrerute indtil 2017, hvor udbygningen af vandrevejen tog sin begyndelse, finansieret af Europarådet og på initiativ af bl.a. de lokale turistforeninger.
Fra Rom drog pilgrimmene enten til havs eller til fods videre mod Jerusalem. Vandrerne fulgte Via Francigena del Sud tværs over Italien til Bari eller Brindisi. Herfra sejlede pilgrimmene til Jerusalen eller Albanien, hvorfra de vandrede ad Via Egnatia til Konstantinobel og videre til Jerusalem.

På viefrancigene.org kan du finde alle oplysninger om ruterne, overnatningsmuligheder og seværdigheder og på appen Via Francigena.

Vi startede vort eventyr i Formia syd for Rom ved vestkysten. Middelhavet glimtede i solen og vi var forventnings-fulde. Vi var tre danese med urolige ben. Vi gik "hurtigt" op i bjergene, hen over Appeninerne og ned til Adriater-havet, hvor vi gik mod syd på den gyldne slette (Italiens køkkenhave) med vinranker, frugthaver, grøntsagsmarker og kornmarker, så langt øjnene rakte, - for at slutte fodturen i Brindisi på støvlehælen uden hviledage.

Turen er landskab og civilisation, historie og nutid, alenehed, fællesskab, møder med mennesker, hunde, mad og drikke. Fornøjet gang gennem skove, bjerge, over sletter, - og vabler, smerter og træthed.

Vejvisninger på ruten

LANDSKABER, BYer & OVERNATNINGSSTEDER

Bjergkæden Appeninerne er 1200 km fra nord til syd, højest mod nord. Den er dannet delvis ved foldning, delvis vulkansk. Her syd for Rom, hvor vi skulle forcere den, er den max ca. 1000 meter over havet. Fra Formia fulgte vi kysten til Minturno, en gammel romersk garnisonsby. Vi kravlede opad på andendagen til Sessa Aurunca ca. 200 m over havets overflade. En gammel kulturby beliggende på siden af en (forhåbentlig) udslukt vulkan. Videre til Teano, som ligger lidt lavere og stadig på siden af vulkanen Roccamarin. Her fik vi et af de kulinariske højdepunkter på turen, da vi på Agriturismo La Nuova Pescheria, som vi efter nogen møje fandt ved hjælp af en tre venlige unge mænd, der hang ud ved frisørsalonen 'Charming Ego', blev trakteret med fyldte pastakonkylier og grøntsager, en enkel og velsmagende pastaret[i].

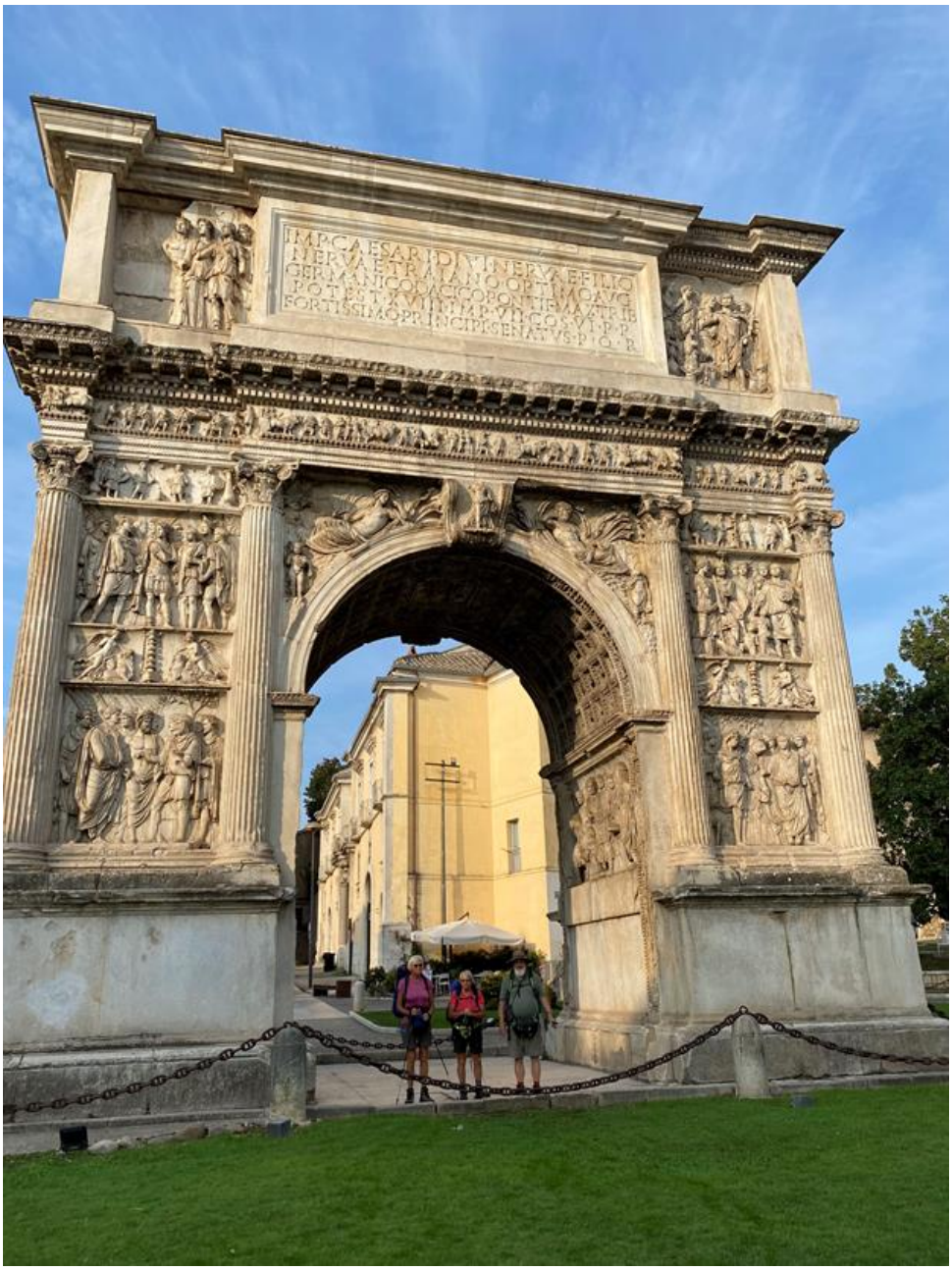
Fra Teano gik det op til Roccaromano, forbi et gammelt forum teatro. I Roccaromano fandt vi ikke det ventede herberg, men vi fandt byens borgmester. Han sad alene på rådhuset i sit mægtige kontor med tykke sagsmapper i et mylder af papirer. Der var også en lille undselig computerskærm, måske model 1990 i s/h. Han satte himmel og jord i bevægelse for at hjælpe os, og fandt en B&B i nabobyen. Endnu en venlig italiener ville komme og hente os og køre os tilbage næste dag, så vi kunne fortsætte vor vandring fra dette sted.
Her begyndte strabadserne. Det gik op og op og ned, ad stier der knapt var der, gennem krat og mudderpøle – og vandingskanaler. Ingelise og Hans Henrik fik sig en solid kravletur men frem til Alife nåede vi da.

Hans Henrik og Ingelise forcerer vandingskanalen

Men gårsdagens udfordringer havde krævet sit offer. Hans Henrik havde fået en skade så Ingelise og Ulla gik videre alene gennem det bakkede landskab til Faicchio, Telese Terme (endnu en romersk garnisonsby) og efter 965 højdemeter over bjergknolden Camposauro til Vitulanum. Herfra fulgtes vi igen alle tre mest langs en cykelrute til Benevento.

Benevento er den største by i centralmassivet i denne del af Appenninerne. Det var herfra Trajan omkring år 100 startede byggeriet af Via Trajana, - og lod bygge den triumfbue, som står i bymidten. Her mødte vi en delegation fra organisationen.

Triumfbuen i Benevento

Via Francigena del Sud, som vi under planlægningen af denne tur tidligere havde kommunikeret med. De var på en tur, hvor de – med skiftende deltagere - gik fra Canterbury til Rom og videre til Brindisi. Det viste sig, at de ikke gik så meget, som de kørte i bus eller bil. I byen Buonalbergo spiste vi med et par stykker fra delegationen. De inviterede os med på næste dags vandring, og da vi mødte op på aftalte sted til aftalt tid, var de i gang med at pakke nogle biler, og der var vist ikke plads til os. Men vi fik da en kop kaffe.

Herfra var der over 30 km til Celle San Vito, som var turens fysiske højdepunkt. Bjergene er her uden megen vegetation, men der er en skov af vindmøller. De repræsenterer mange generationer, typer og fabrikater af møller, heriblandt Vestas. Det blæste og var faktisk køligt her sidst i september. Vi kom til Villagio de Leonardo, en af de få byen på ruten, og håbede på at kunne få en kop kaffe. Men byen viste sig at være et næsten forladt stort ferieetablissement, - en spøgelsesby, tilsyneladende forfalden, men alligevel med nogle glimt af mennesker med hunde eller indkøbsvogne. Men absolut ingen kaffe! – det var blevet ret sent på dagen og vi manglede stadig 5-6 km til Celle San Vito, men heldigvis fik vi kontakt til vores overnatningssted og den venlige dame kom og hentede os i bil.

Vel fremme i Celle San Vito mødte vi igen delegationen, de var kommet frem længe før os, havde været til messe og stod og drak champagne på byens lille torv. Også vi fik en antipati og et glas. De viste sig, at de skulle spise i samme restaurant som os (der var ikke andre), og der var gang i den med lokale musikere som spillede banjo, guitar og tromme og sang så det var, om ikke en fryd, som dog en lyst.

Den sidste dag i bjergene var langs vandskellet. Det var næsten muligt at se Adriaterhavet i det fjerne, i hvert fald var det muligt at forestille sig, at vi så havet. Pludselig gik vejen stejlt nedad og i løbet af få timer havde vi passeret store flokke af får, geder og hyrder og vandrede ad en lang, lang bakke ind i Troia, kendt for sine vine, og den eneste by på hele ruten, som havde et herberg. Det var ganske rart, og her mødte vi faktisk nogle andre vandrere, fordi vi her krydser en anden pilgrimsrute. Det var i det hele taget småt med selskab undervejs, men vi klarer os heldigvis fint i vort eget.
Fra Troia gik ruten over et fladt, tørt og varmt landskab til Castellucia dei Sauri, hvor vi efter noget besvær fik vækket personalet og blev indkvarteret på byens eneste hotel, et rødt, dyrt ørkenfort.

Foreløbig havde vi kun været i Benevento af større byer, men herfra lå byerne på en snor. Vi passerede Ordona (hvor vi boede i bedstemors gamle hus inkl. hendes medicin og dropstativ). Stornara (en by med morsomme gavlmalerier og hvor vi kom til at gå fra regningen), Cerignola di Puglia (med de gamle korndepoter på torvet) og Canosa med San Sabino kastedralen og korsridder Boemondos gravmæle. Det var en kopi af Kristi gravkapel i Jerusalem.

Videre til Andria (hvor vi boede på en skønhedssalon) og Corato, hvor vi i byens faldefærdige centrum blev indlogeret i et charmerende 3 etagers byhus. Herfra til Ruvio (hvor Hans Henrik konstaterede at byens marmorfliser er svært glatte når de er våde). Vi vandrede videre til Bitonto, endnu en af Syditalien meget smukke, gamle byer. Den dag regnede det fuldt hammer hele dagen. Uf! En vandrer er vor tids postbud, ude i al slags vejr, men fornøjelsen er ikke helt den samme, som når solen skinner og temperaturen er passende 20-25 grader

Gavlmalerier i Stonara

Præcis 3 uger efter at vi satte ud fra Formia, nåede vi havnebyen Bari. En smuk bykerne, javist, og egentlig ikke så meget andet at blive imponeret over. Nu skal det også siges, at vi som pilgrimme ikke opfører os som normale turister, der tager ud og ser en masse seværdigheder. Vi oplever byen og menneskene, som det kommer, opsøger ikke så forfærdeligt meget, men lader det komme til os. Men en milepæl var det. Vi lavede selv mad, købte en dunk vino rosso og gik i seng inden 22-tiden som vi plejede.

Næste dag fulgte vi kysten til Torre a Mare, hvor det gamle normannertårn tronede over den kønne fiskerihavn. Det var en kort tur i tørvejr, men med blæst og bølgesprøjt op på stien. Derfra til Cozze, hvor der ikke var noget som helst udover et værelse, hvor der var mast tre senge sammen. Men til gengæld havde kysten ændret karakter, og var nu meget særpræget. Det er blød

sand- eller limstensklippe, som bliver eroderet af havet og antager mange former. Stejle klinter, grotter, ”skorstene”. Fascinerende.

Skumsprøjt ved Adriaterhavet

I Monopoli skulle Hans Henrik besøge en bekendts gravsted. Det var en ganske særlig oplevelse, dels overhovedet at finde ud af, hvor han er begravet, dernæst at komme ud til kirkegården. Men med venners og flinke folks hjælp lykkedes det. Italienerne er generelt meget venlige og hjælpsomme, men det hjælper en del, hvis man kan tale deres sprog, hvilket ingen af os kan. Så kommunikation måtte klares med fagter, kropssprog, de brokker vi kunne, google translate og held. Vi kom i hvert fald alle steder frem til vort bestemmelsessted, fik mad og andre fornødenheder, og mødte ingen ubehageligheder. Yngre mennesker behersker det engelske, så dem kan man altid forsøge at få kontakt med.

Fra Monopoli gik det lidt ind i landet til Fasano, hvor vi boede i et gammelt palads. Hvilket også var dets navn: B&B Palazio Scavola. En Aladdins hule. Fra Fasano gik vi tilbage til Villanova di Ostuni ved kysten og herfra til Torre Santa Sabina, hvor italienerne hyggede med deres søndagsmiddag og hvor vi for en gangs skyld spiste ude og nød et himmelsk måltid på en italiensk fiskerestaurant.

Kysten var fortsat dramatisk, vejret blev lidt mindre blæsende, men nordenvinden var stadig kold. Vi nåede den eventyrlige nationalpark Torre Guaceto og gik (til dels gennem krat) herfra ind i landet til vores logi, der lå i en stor, gammel olivenlund lidt udenfor Serranova. Det var svært at forstå at der nu kun var en vandredag tilbage.

Ind til Brindisi langs kystvejen og lufthavnen – vi stod på et tidspunkt ved enden af landingsbanen og fik næsten et Eurowingsfly i nakken. Vores sidste frokost ved klinten for enden af lufthavnen og et sidste vue over mod Albanien.

En sidste indkvartering på B&B Mare Nostrum. Vi indtog domkirkepladsen med Tempelridderporten, gik ned ad Via Colonne til Trajans søjler, der troner over udskibningstrappen og forestillede os udskibning af tropper eller pilgrimme til Levanten. Vi gik på restaurant og fejrede, at vi var nået frem. Gik en aftentur og begloede månen i dens fuldskab.
Næste dag tog vi toget til Rom og dagen efter flyveren hjem. Det tog os 5 timer at køre den tur, som vi havde gået på en måned. Verden er blevet et meget hurtigt sted at være.

DAGENS ORD

Ud over bare at nyde naturen, mens vi langsomt bevægede os gennem de skiftende landskaber, og vejret – sol, varme, regn, blæst – så havde vi hver dag et særligt ord, som vi skulle tænke på, overveje ordets betydning eller måske flere betydninger. Hver morgen trak vi et ord, og ud over de syv pilgrimsord: *Frihed – Enkelthed – Langsomhed – Stilhed – Bekymringsløshed – Fælleskab – Spiritualitet,* -så havde vi fx følgende andre ord: tempo – skillevej - følgesvend – tankegang – tidens gang – omveje – rækkefølge og mange flere. Dagens ord bearbejdede vi så tankemæssigt, mens vi vandrede og diskuterede det sammen undervejs eller ved aftensmaden. Når vi går, flyver tankerne – men vi kan også ind i mellem koncentrere os om enkelte ord og deres betydning.

ITALIENS KØKKENHAVE OG VORES ITALIENSKE KØKKEN

Der kan være langt mellem småbyerne og mulighed for en kop kaffe eller anden forfriskning, men Italien bugner af mange forskellige fugter og grøntsager. Så på de fleste dage havde vi undervejs adgang til vindruer, figner, abrikoser, ferskener, valnødder, blommer, tomater, løg auberginer – alt sammen noget vi kunne nå fra vejen. Ofte var der rester på områder/marker hvor der var høstet, men efterladt lidt frugt og grøntsager. Frugterne spiste vi undervejs og grøntsagerne samlede vi og tilberedte til aftensmaden. Dog var det ikke muligt at være 'selvforsynende' med grøntsager, men heldigvis kunne vi jo købe ind de steder hvor vi overnattede.

På turen forfinede vi vor kogekunst til god pasta fresco med pesto (af forskellig slags fx genovese eller pomodore), hertil grøntsager af forskellig art (svampe, ratatouille, broccoli, løg og den særlige melonagurk, ikke at forglemme blomkålssteg a la Hans Henrik) krydret med masser af hvidløg, timian, oregano og hvad der ellers var i de forskellige køkkener vi erobrede. Der var så ikke et øje tørt og ingen restauratør kunne hamle op med hverken kvalitet eller pris.

Dagens høst fra sanketuren

AFFALD

Desværre var det sådan, at når vi nærmede os byerne så kommer vi forbi steder med bjerge af affald. Masser af plastikflasker i vejkanten, gamle fjernsyn, kølskabe osv. Det er virkelig synd, for det skæmmer overalt. Vi undrede os over den mangel på evne til at få system i affaldsordningen. Er folk ligeglade eller er de desperate over det manglende system og så smider man det i vejkanten? – Når der først ligger noget affald, ja, så er der en tendens til at andre også kan smide noget, og så ligger der en stor bunke inden længe. Under alle omstændigheder, det er sådan et fint og smukt land, at det næsten føles som vold at svine det til på den ufølsomme måde.

Affald langs vejen

OLIVENTRÆER

Vi gik gennem endeløse gamle olivenlunde – oliventræer kan blive op til 1000 år gamle, og stadig giver udbytte. De var krøllede på alle mulige og umulige måder, udstrålede personlighed og stor livserfaring. Vidunderligt at vandre mellem træerne, som står som den ene fantastiske skulptur efter den anden. Her er der især de rigtig gamle træer, der udmærker sig ved de mest fantastiske former. Vi prøvede at finde oliventræer der udtrykte de syv pilgrimsord.

Vi så også ret nye olivenlunde, hvor træerne var holdt nærmest som buske i pæne lige rækker, måske for at gøre høstarbejdet nemmere? – Men charmen var ligesom gået fløjten.

Oliventræer

Hvad koster så sådan en tur?
Der er måske nogen der gerne vil vide hvad sådan en tur løber op i? – ca. 11.000 kr./person for det hele.

En fantastisk tur, som varmt kan anbefales, enten i sin helhed eller i passende mindre etaper.
Se de forskellige etaper i nedenstående oversigt.

God Gå Tur!

Ulla Jeppsson, Hans Henrik Kleinert og Ingelise Kvorning

Opskrift på pasta a la Agriturismo La Nuova Pescheria.
Lav en stor portion ratatouille af ca:

- 3-4 rødløg
- 3-4 hvidløg
- 2 auberginer
- 1 squash
- 3-4 røde og gule peber
- er passende antal tomater
- oregano
- salt og peber

Alt skæres i små stykker - start med at svitse løg og hvidløg i olivenolie til de er klare og tilsæt så resten af grønstagerne og lad det simre under jævnlig omrøring til det er mørt - smag til med salt og peber.
Kongkylipasta koges i ca. 5 min - hæld vandet fra og afkøl dem lidt.
Læg et lag ratatouille i et ildfastfad - fyld pastaskallerne med ratatouille og læg dem tæt i fadet - sørg for at der er ratatouille mellem konkylierne, så pastaen ikke bliver tør når den gratineres.
Skær mozzarellaost i tynde skiver og fordel dem på retten.
Gratineres i ovnen i ca. 20 min. ved 200grader.
Og så lidt basilikumblade på til sidst.

Etaperne fra Rom til Brindisi					
Trin	**Etape**	**km**	**Trin**	**Etape**	**km**
1	Rom - Castel Gandolfo	27,2	22	Buonalbergo -Celle San Vito	29,3
2	Castel Gandolfo - Albano Laziale	3,4	23	Celle San Vito -Troia	17,4
3	Albano Laziale - Velutri	18,4	24	Troia - Castelluccio dei Sauri	25,4
4	Velurti - Cori	22,5	25	Castelluccio dei Sauri - Ordona	19,9
5	Cori - Norma	12,4	26	Ordona - Stornara	23,6
6	Norma -Sermoneta	6,8	27	Stronara - Cerignola	18,0
7	Sermoneta - Sezze	11,1	28	Cerignola - Canosa	20,6
8	Sezze - Priverno	13,2	29	Cabosa - Andria	24,5
9	Priverno - Sonnino	15,7	30	Andria - Corato	14,2
10	Sonnino - Monte San Biago	15,5	31	Corato - Ruvo di Puglia	12,2
11	Monte San Biago - Itri	25,5	32	Ruvo di Puglia - Bitonto	18,4
12	Itri - Formia	16,6	33	Bitonto - **Bari**	21,9
13	Formia - Minturno	19,4	34	Bari - Torre a Mare	13,4
14	Minturno - Sessa Aurunca	22,0	35	Torre a mare - Mola di Bari	10,5
15	Sessa Aurunca - Teano	15,7	36	Mola di Bari - Cozze	7,8
16	Teano - Roccaromano	18,2	37	Cozze - Monopali	21,6
17	Roccaromano - Alife	20,5	38	Monopali - Salvelletri	20,8
18	Alife - Faicchio	19,2	39	Salvelletri - Torre Canne	10,1
19	Faicchio -Telese terme	13,0	40	Torre Canne - Torre Sabina	25,2
20	Telese Terme -Benveneto	31,3	41	Torre Sabina - Torre Guaceto	11,4
21	Benveneto - Buonalbergo	23,4	42	Torre Guaceto - **Brindisi**	21,5
				Rom - Bindisi i alt	**758,7**